

220471

YÛSUF ZÂHİR EFENDİ

-
- 1 MUHAMMED MASUM ŞENBURÇ, Osmanlı Müelliflerinden Yusuf Zâhir Efendi ve Usûl-i Hadîs'e dâir eseri, Marmara Üniversitesi, Yüksek Lisans, 2004

220471

Doküman Pasifin
YUSUF ZÂHİR EFENDİ

Sn. Arınat'a

Babası Elif Efendi
alınmış, ben de uygun

Sarıkozur!

11.10.14

Uygundur

Muhim

11.10.14

800
kelime
spans
edebiyat

F

4618

Madde Adı: Hasırcioğlu, Yusuf Zâhir (Son Dönem Sa'dî Şeyhi).

"Osmanlı Müelliflerinden Yusuf Zâhir Efendi ve Usûl-i Hadîs'e Dâir Eseri" başlığıyla hazırladığım yüksek lisans tezimin bir bölümünü anılan zâtın hayatı teşkil etmekteydi. Bu vesileyle yaptığım çalışmalar neticesinde Zâhir Efendi'nin hem dönemin hususiyetlerini yansıtan kayda değer bir hayat hikayesinin bulunduğu, hem de aşağıda yer vereceğim eserlerinden de anlaşılacağı gibi derin bir ilmî ve tasavvufî birikime sahip olduğu kanaatine vardım. Söz konusu kanaatimi kısmen yansıtacak ve bu madde teklifine niçin kalkıştığımı kısmen izah edecek birkaç hususu maddeler halinde dikkatlerinize sunmak istiyorum.

1. Zâhir Efendi 2 Receb 1300/Mayıs 1883'de İstanbul Sütlüce'deki Hasîrîzâde Tekkesi'nde dünyaya gelmiş ve 73 yıllık bir ömrün ardından 9 Mayıs 1956 tarihinde dâr-ı bekâyâ irtihâl etmiştir. Cenazesi Damadı Tarihçi-Yazar Midhat Sertoğlu'nun girişimleri sonucu çıkarılan Bakanlar Kurulu kararıyla doğduğu ve hayatını geçirdiği dergâhın hazîresindeki annesinin kabrine defnedilmiştir.

2. Zâhir Efendi XVIII. Yüzyılın ikinci yarısında Mısır'dan İstanbul'a göçmüş bir aileye mensuptur. Ailenin bu tarihten kendisine kadar ulaşan ve hepsi başka tarikatlardan da icâzetli olmakla birlikte Sa'dî şeyhi olan beş kuşağı bilinmektedir. Burada kısaca baba ve dedesinden bahsedilecek olursa, dedesi Ahmet Muhtar Efendi bir taraftan Mevlevilik, Nakşibendilik, Halvetîlik, Rufâîlik gibi çok sayıda tarikattan mücâz iken, diğer taraftan Sa'dîlik'de kendisine gelinceye kadar icrâ edilen bazı ayin ve merasimleri kaldıracak kadar mümtaz bir mertebeyi haiz bulunmaktaydı. Aynı zamanda şâir olan Ahmet Muhtâr Efendi'nin düşürdüğü manzum tarihler kimi binalarda kitâbe olarak kullanılmıştır. Vefâtından sonra postnişin olan Oğlu Mehmed Elif Efendi'nin yaklaşık yarım yüzyıl süren meşîhatı boyunca (1880-1925) hem Sa'dîye hem de Mevlevîye Tarikatı olarak faaliyet gösteren Hasîrîzâde Tekkesi parlak bir tasavvuf ve kültür hayatına sahne olmuştur. Başta *Mesnevî* olmak üzere verdiği ve hatmine muvaffak olduğu *Buhârî*, *Şemâil-i Şerîf*, *Meşârik* ve benzeri dersler zamanın entelektüelleri arasında tekkenin câzibesini artırmıştır. Bu derslere ve selamlık dâiresinde yapılan sohbetlere İstanbul'un tanınmış tekke şeyhleri, müderrisler, saray mensupları, mülkî ve askerî ricâlden önemli zevât ve mûsikî üstadları katılmışlardır. Bunlardan bazıları şunlardır: Eyüp'te Nakşibendiye Tarikatından Kaşgârî Tekkesi şeyhi, Eyüp'te Sümbüliye Tarikatı'ndan Şah Sultan Tekkesi şeyhi, Beylerbeyi Bedeviye Tekkesi şeyhi ve Meclis-i Meşâyih üyesi Sükûtî Efendi, Uşşâkiye Tarikatı şeyhlerinden Ali Efendi, sonradan Konya'daki Mevlevî âsitânesinin son şeyhliğini deruhte edecek olan Veled Çelebi (İzbudak); Dârülfünûn felsefe müderrisi Mehmed Ali Aynî Bey; Bahriyeli Op. Dr. Râsîh Bey, Tophâne Müşiri Mehmed Seyyid Paşa. Ayrıca Sultan V. Murat'ın kızı Fatma Sultan'ın Kocası Damat Refik Bey de Elif Efendi'nin dervişi olup Sultan'la beraber Tekke'ye sıkça gelirdi. Şeyh Efendi'nin derslerini takip eden bir diğer mühim şahıs ise Prens Sabahattin olup bu sebeple Sütlüce'ye vapur iskelesinin yapılması için çok gayret sarf etmiştir. Tekke'nin son yıllarında zâkirbaşı Kasımpaşalı Şeyh Cemal Efendi olup ayinlere genç mûsikişinaslarla ve bu arada Sadettin Kaynak ile beraber gelirdi. 1907'de Abdülhamîd Hân tarafından Meclis-i Meşâyih reisliğine atanan Elif Efendi, bu göreve tayin edildikten sonra diğer derslerini tatil ederek sadece *Buhârî* ve *Mesnevî* derslerine devam etmiş, şeyhlik vazîfesini ise tekke ve zâviyelerin kapatıldığı 1925'e kadar sürdürmüştür. Ancak son demlerinde *Mesnevî* derslerinden sonra hareme çekilerek ayinin idâresini oğlu ve halîfesi Şeyh Yusuf Zâhir Efendi'ye bırakmıştır. Ta'lik hatta üstâd olan Elif Efendi'nin çok sayıda eseri ve levhası bulunmaktadır. Ayrıca onun Türkçe, Arapça ve Farsça olmak üzere üç dilde yazılmış tasavvufî içerikli kasîde ve gazellerden oluşan bir divânı da vardır.

3. Yusuf Zahir Efendi'nin 1306/1888 senesinde babasının önünde diz çökerek başladığı tahsîl hayatı, Sütlüce İbtidâî Mektebi ve Eyüp Askerî Rüştîyesi'yle sürmüştür. Bu okullardan mezun olduktan sonra tekrar babasının rahle-i tedrisine dönerek ondan ulûm-i ibtidâiye (alet ilimleri) ve ulûm-i intihâiye (dînî ilimler) okuyan Zâhir Efendi, 1325/1907 senesinin Şaban ayında dergâhın ayin günü olan Çarşamba günü biraderi Sa'dî Efendi ve iki arkadaşı ile

T. C.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

Tekaüt ve Yetim maaşına mahsus
Resmi Senet

ANKARA 1948 — MİLLÎ EĞİTİM BASIMEVİ

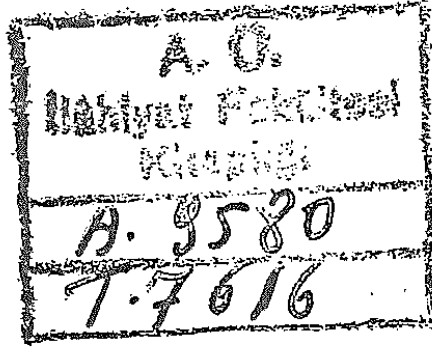
T. C.

Millî Eğitim Bakanlığı

Tekaüt ve yetim maaşına mahsus resmi senet

Maaş sahibinin adı : *Lahis*
Soyadı : *Hasırcıoğlu*
Doğum tarihi : *1299*
Hüviyeti : *Rağyısınca Kültürhanesi*
İlk tahsisteki adresi : *İstanbul Milli Eğitim*
İlk Okul Dairesi E. C. 10

كتاب

المقطف من الآثار في علم اصول الاشارة

للصديق الفقير الخائر يوسف زاهر

الحنفى الاثرى السعوى اللوى

الناذلى ابن الشيخ

محمد الف
حصري زاده
عفى الله عنهما

تنزيل امطال لمعبود روف شواتمك قد يربني اعلا وحطياً نتي تصحيح
بيير ملرى رجا سيله استاد آرم رشاد شهاب وفضلين تصاي
محمد به الدين ولد علي افا حضرت تاريخ عرض و تقديم ايليم
الحمد لله

ابن خضرت مولانا محمد بهاء الدين ولد